

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eivs Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Capvt Primvm. Quomodo redarguatur Antonius in eo, quod frustra requirit
de homonymia nominis Ecclesiae explicanda. Et quomodo ipse in
explicatione eius, quam tentauit, peccet, significationibus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

Quomodo redarguatur Antonius in eo, quod frustra requirit de homonymia nominis Ecclesiæ explicanda. Et quomodo ipse in explanatione eius, quam tentauit, peccet, significationibus varijs huius vocabuli prætermisissis, & ignoratis.

CAPVT PRIMVM.

Equar ordinem tuum & locorum recitationes, locus, inquis, primus Matth. 18. Dic Ecclesiæ, si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus, &c. Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Sophisma Turriani, Ecclesia est cœtus, & congregatio fidelium, qui in nomine Domini congregantur, qui ab Episcopo suo congregantur, atque ita, vt Ecclesiæ, quæ vna Catholica est, & Præposito eius, nempe Pontifici Romano adhereat, quod cum de Protestantium Ecclesijs dici non possit, efficitur eas non esse veras Ecclesias, & ordinationes, quæ in illis fiunt, non esse Ecclesiasticas. *Reprehendit hic Antonius, quod Ecclesiam definiens, homonymiam vocabuli non remouerim. Serua tibi Antoni istam methodum cum in gymnasio de Ecclesia, & ratione eius docebis. mihi verò scribenti satis visum est, si ecclesiæ vocabulo uteretur, vt in loco Euangelij à me proposito, & à te recitato vsa est scriptura. Quod tu etiam nesciens, & nolens approbas, & te male reprehendentem reprehendis, discussis enim, vt loqueris, homonymijs, sic intulisti, restat igitur, vt eam definitionem proponere volueris, quæ unicuique ex particularibus Ecclesijs conueniat. Ita est, vt tu dicis, & colligis, cur igitur reprehendis, si te homonymia non impediuit, quo minus intelligeres, cuius ecclesiæ definitionem proponere voluerim? Subiungis deinde, hoc igitur primū requiro in tua definitione, quod non addideris te de visibili Ecclesia loqui, vt omnis homonymia tolleretur. Si locus Euangelij, dic ecclesiæ, & quæ sequitur, vnde tu definitionem ecclesiæ ductam à me esse agnoscis, & fateri, non potest nisi de visibili ecclesia accipi, quid à me requiris, quod iam habes? quis enim loquitur Ecclesiæ inuisibili? aut quis videre potest in hac vita electos per excommunicationem ex ecclesia inuisibili? deinde tu i-*

ipse confiteris, definire me Ecclesiam fidelium cœtum, & congregationem factam ab episcopo sub vno visibili capite, nempe Pontifice Romano, sic enim scripsisti. Si igitur caput Ecclesie, quā, te etiā assentiēte, definio, visibile est, non potest reliquū corpus esse inuisibile, quale vos necesse est ponere, qui caput solum inuisibile, quod est Christus, contra scripturam ponitis. Præterea, cum dixi, ut tu de meo libro recitasti, ita cōgregari fideles in nomine Domini ab episcopo suo, ut ecclesia existat, si modo Ecclesie, quæ vna est catholica, & proposito eius nempe pontifici Romano adhæreant, an nō clare dixi, ecclesiā esse cœtū visibilem fidelium? alioqui quomodo poterat dijudicari, utrum pontifici adhererent? Sed quod diuisionē Ecclesie prætermiserim, malitiosè à me factū esse, Antonius interpretatur, Sic enim ait me alloquēs, data opera ita loquutus es, ut quoties, ea quæ sunt electorū Ecclesie, propria, cū ecclesia visibili cōfunderes, facilius posses sub verbo homonymiæ latere. Si tu videri volebas non hoc malitiosè potius finxisse, debebas locū notare, ubi hoc artificium meū, quod cōmentus es, appareret. Illud magis verū esse manifesto apparet, te, cum nihil solidi, & expressi haberes ad respondendū, diuerticula quæsisse, & artē diuidendi prius, q̄ definiendū est, ibi requirere, ubi nō opus est; ubi scilicet iā constat, quid definiatur. Si enim ex loco Euangelij à me exposito, & à te ex parte recitato definitionē, ut paulò antè dixi, & ipse confiteris, collegi, liquet iam eam ecclesiā me definisse, cui cōgruat, quod in ipso Euangelij loco est, dic Ecclesie. Nō est igitur, q̄ reprehendis, artē à me requirere; sed velle sic tuos decipere, quare vocemus istā tuā reprehensionē, quia Græcis delectaris, ἀφιλότεχον φιλομεθόδον. Sed quia putas te rectè diuisisse Ecclesiā, & homonymiā sustulisse, quod te requirere dicebas, redarguendus es: ut incipiā præstare, quod paulò suprā promisi, id est, ut incipiat apparere omnibus insipientia tua. Non enim rectè diuidit, qui diuisionem non absoluit; quia donec diuisio siue distinctio non est absoluta, homonymia nondū est sublata. Tu igitur ut homonymiā vocabuli Ecclesie tolleres, primū, inquis, significat congregationē electorum Dei, ut 1. Tim. 3. Eph. 1. & 5. Sed de his locis à te obseruatis mox, viderimus. Deinde, inquis, Ecclesie nomen tribuitur singulis, & particularibus ecclesijs, in quibus ordo Ecclesiasticus ex Dei

, verbo institutus est, cuiusmodi fuit Ecclesia Corinthiorum,
 , Ephes. &c. Atq; ita poscente vsu loquendi nomen Ecclesiae
 , indefinitè vsurpatū significat vnamquāq; ex particularibus
 , Ecclesijs, vt i. Corin. Estote sine scandalo Iudæis, & Græcis,
 , & Ecclesiae Dei. Deinde quasi totam iam diuisionem absoluisse, & om-
 mnem homonymiam huius nominis explicasse, Hæc, inquis, de nomine
 Ecclesiae. Sed quare Ecclesiam, quæ in cælis est, prætermisisti? quam
 Ioannes vidit descendentem è cælo in secundo aduentu. Ita enim inter-
 pretatur Andreas Cæsariensis in comment. in Apocalyp. Irenæum,
 & Methodium secutus: sic etiam intellexit Eusebius Alexandrinus in
 Homilia, quæ Græcè extat, de secundo aduentu; ad hanc ecclesiam
 cælestem accessimus, scilicet per communionem Sanctorū, quam in Sym-
 bolo fidei confitemur, sicut Paulus in Epistola ad Hebræos, sed acces-
 sistis, inquit, ad Sion montem & ciuitatem Dei viuentis, Hierusalē cæ-
 lestem, & multorum millium Angelorum frequentiam, & ecclesiam
 primitiuorum, qui conscripti sunt in cælis, & iudicem omnium Deum,
 & spiritus iustorum perfectorum, huius Ecclesiae cælestis, in qua sunt
 spiritus iustorum perfectorum, id est sanctorum, pars sunt iusti ecclesiae,
 quæ in terris est, sicut Apost. in epistola ad Coloss. gratias, inquit,
 agentes Deo, & patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum
 in lumine: sortem sanctorum vocat beatitudinem sanctorum, ad quam
 nos, vnusquisq; ad partem suam vocati sumus per regenerationem ex
 aqua & spiritu S. Baptismum enim vocat lumen, sicut aliās solet, vt in
 epist. ad Heb. c. 6. & Diony. Areop. & Clemens Romanus, & alij dein-
 cepti eos secuti sancti patres, Greg. Nazian. Athan. Basil. & ceteri, ne
 omnes enumerem, sic vocant, quod in baptismo lumen fidei cum spe &
 charitate infundatur, in quo & adoptamur à Deo patre, & secundum
 spem viuam & communionem Sanctorum iam sumus ciues Sanctorum,
 & domestici Dei, trrati in regnū Christi filij Dei, sicut statim sub-
 iungit idem Apostolus, qui eripuit nos de potestate tenebrarū: istis te-
 nebris spiritualibus opposuit illud lumen superius, & transtulit, inquit,
 in regnum filij dilectionis eius, & quæ sequuntur. Dicat bellus Anto-
 nius, quare in explicatione homonymiae Ecclesiae præteruit istam cæ-
 lestem, quæ communi etiam Ecclesiae nomine vocatur, alius tamen sta-

Quomodo
 explicatio
 homony-
 mia vocabu-
 li ecclesiae a
 sadeele fa-
 cta manca
 & inabsolu-
 ta sit.

Ecclesia in
 cælis.

tus & alia ratio eius est, quàm est Ecclesiæ, quæ in terris quæ adhuc pugnat, cum illa triumphet. Respondebit fortassis Antonius, idcirco præterisse, quia huic disputationi non conueniebat, sic enim ait Anto.

Itaq; nomen ecclesiæ (quatenus quidem huic disputationi, conuenit) à sacris Scriptoribus variè solet vsurpari; Deinde, subiungit, primum enim significat congregationē electorū, Dei, &c. Paulò ante reprehendebas, quòd in definitione Ecclesiæ nō, dixissem, congregatio, & cætus visibilis, ad quod iam responsum est tibi, de Ecclesia igitur visibili, vel testimonio tuo quæstio est, & de quo quæstio est, de eo disputatio. At Ecclesia, electorum Dei con-

Quomodo
secum pu-
gnet Anto-
nius.

gregatio, non est visibilis; non igitur huic disputationi conuenit. De-
buit ergo præteriri à te: aut si non debuit; nec illa celestis præteriri de-
buit. Vt es acutus, tu reperies, quomodo hoc à pondo expédias. Præter-

eà, licet vna fuerit, & sit à principio vsq; ad finem Ecclesia, substantia, & numero eadem, nullis temporibus, neq; seculis, neq; gētib; neq; locis definita, cuius forma est vnus spiritus fidei; aliter tamen fuit in lege

Quæ si-
gnificata
prætermise-
rit Antoni-
us in expli-
catione ho-
monymia
vocabuli ec-
clesiæ à se
suscepta.

naturæ disposita; aliter in lege Moysis; aliter in Euangelio: huiusmodi autem varia, & diuersa dispositio, cum forma quædam sit, facit, vt alia sit ratio dispositionis Ecclesiæ in lege Naturæ; alia in lege Moysis, alia in Euangelio; sicut alia est ratio liminis, id est, ligni sic siti; & alia ligni. Limen enim est, vt Philosophus in viij. libro primæ philosophiæ

Ecclesia an-
te legem

tradit, lignum sic sitū, in ianua scilicet, id est, infrà, aut suprà. Quare cū sit hic alia, atq; alia ratio dispositionis ecclesiæ, nomē tamē Ecclesiæ vnū;

Ecclesia le-
gis Moyfi.

sequitur has tres Ecclesiæ formas homonymie signari vno nomine cōmuni Ecclesiæ. Tollēda igitur erat à te ista homonymia, ne in te necessario desideraretur; q; à me inaniter, & superuacaneè requirebas: tu enim

supplere voluisti, quod à me malè prætermisū esse reprehēdebas, & debebas exequi propositū; & in eo satisfacere nobis: mīhi verò non opus fuit, vt antea dixi, quia quā Ecclesiā definirem, locus Euangelij pro-

positus declarabat. Neq; enim respondere potes, non conuenire huic disputationi distinguere ista, quæ modo distinxī: tibi autem propositum fuisse, nomē Ecclesiæ explicare, & homonymiam tollere, quatenus quidem huic disputationi conuenit; sic enim scripsisti. Immo verò, Antoni, huic

disputationi magnopere hoc, quod à te hic requiro, conueniebat, An-

2
 dreas enim Freyhubius Lypsiensis academiae Doctor, contra quem dis-
 puto, & cui tu labanti subsidio accurristi, vt caput visibile Ecclesiae
 catholicae tolleretur, & probaret non esse necessarium, sic argumentaba-
 tur, ante datam legem fuisse Ecclesiam, Sanctorum Patrum, neque ta-
 men tale quoddam caput Ecclesiae habuisse, quale fuit Pontifex. hoc tu
 quin in posteriore disputatione Andreae Freyhubij legeris, negare non
 potes, licet dissimules, responsum à me est ad argumentum, cum ait Andreas
 „ ecclesiam sanctorum patrum Ecclesiam fuisse, idq; à me cō-
 „ cedi, non tamen tale quoddam caput habuisse: fateor, erat illa quidem
 sanctorum patrum ante legem Ecclesia, sed non erat tunc ea dispositio,
 & forma Ecclesiae veteris, vt caput haberet Aaronicum; neq; ea dispo-
 sitio, & status nouae ecclesiae Euangelicae, vt haberet Pontificem, cuius
 typus fuit Aaron. Satis ne vides iam, quomodo huic disputationi con-
 ueniebat homonymiam istam explicare, quod loco suo feci? hoc te facere
 oportuit, qui artem nobis definiendi Ecclesiam, proponere voluisti. Sed
 veniamus iam ad Ecclesiam catholicam per vniuersum mundum pro-
 pagatam, & diffusam secundum promissionem Dei, quae Ecclesia est
 haereditas Christi filij eius, & perire non potest. Quare Antonio, cum
 homonymiam nominis Ecclesiae aperuisti, congregationem visibilem fi-
 delium per omnes mundi oras, & caeli plagas fusam, quae Ecclesia dici-
 tur, & est, praetermisisti? cuius ratio, & si non alia est, quam particu-
 laris Ecclesiae, quae, quia potest non esse pars illius vniuersae, & gene-
 ralis, potest interire, vt sit apud haereticos, Ecclesia tamen catholica,
 Christi haereditas supra petram fidei beati Petri, & successorum eius
 aedificata à Christo est, quae interire non potest; sicut Christus Pa-
 trem rogauit, & ipse promisit inquit, & porta inferi non praeualebit
 aduersus eam. An dicturus es, non conueniebat huic disputationi sci-
 re hanc significationem nominis Ecclesiae? scilicet conueniebat scire,
 quod Ecclesia significat primū congregationē electorū Dei, vt tu dicis;
 sed non conueniebat disputationi, vt sciremus, quod Ecclesia significat
 vniuersam subter caelum congregationem fidelium ex omnibus vbique
 terrarum gentibus, quae à Propheta magna Ecclesia vocatur & de
 qua omnes Prophetae praedixerunt, quae nunc secundum Apostolicam
 traditionem catholica dicitur; sicut doctrina eius item catholica, quae
 Ecclesia

Ecclesia Ca-
 tholica v-
 biq; diffusa
 quare ab
 Antonio
 praetermis-
 sa.

Ecclesia v-
 niuersalis.

Ecclesia
 particularis

Ecclesia est Christi possessio, & hereditas. huius autem magnæ ecclesie quādiu filie, & partes sunt Ecclesie particulares, tam diu sunt vnum cum ea; & pastores earum vnum cum pastore Ecclesie huius magnæ; non iam multi greges, neque multi pastores, sed per coherentiam vnus grex, & vnus pastor. Non hoc ego dico; sed magnus Cyprianus in libro de vnitāte Ecclesie, qui falso antea inscriptus ferebatur de simplicitate prælatorū. Quis, inquit ille, sic est sceleratus, ac perfidus, quis sic discordiæ furore vesanus, vt credat scindi posse, aut audeat scindere vnitatem Dei? vestem domini? Ecclesiam Christi? monet ipse in euangelio suo, & docet dicens, & erit vnus grex, & vnus pastor; & esse posse vno in loco aliquis existimat, aut multos pastores? aut plures greges? de quo autem vno pastore ad vnitatem Ecclesie necessario pertinente Christus in Euangelio Iohannis hoc dixerit, idem Cyprianus paulo supra exposuit, ne tu Antoni cauilleris, & ad Christi pastorem, & episcopum animarum nostrarum, sicut apost. vocauit, statim referas: sic enim dixerat, tamē vt vnitatem Ecclesie demonstraret, vnitatis eiusdem originem ab vno incipiētem, sua auctoritate disposuit, & rursus, sed exordium ab vnitāte proficiscitur, vt Ecclesia vna monstretur. hanc Ecclesie vnitatem qui non tenet, tenere se fidem credit? quis autem esset iste, à quo vt vnitatis Ecclesie origo inciperet, dominus auctoritate sua disposuit, idem declarauit, cum paulo ante, vt probaret, ad veritatis originem esse hæreticis redeundum, & vnum caput querendum, loquitur, inquit, dominus ad Petrum, ego tibi dico, inquit, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & portæ inferi non præualebunt aduersus eam & c. Ecclesia igitur particularis, quæ Petrum in successore caput non agnoscit, ad vnitatem Ecclesie catholice per totum orbem fusæ non pertinet; contra verò, quæ agnoscit, pertinet; & quia pertinet, licet Ecclesia particularis sit, per cunctum orbem diffusa est, quatenus pars est vnius Ecclesie catholice per cunctum orbem dilatatæ. tu, tu ergo Antoni data opera ecclesiam catholicam, cum homonymiam huius nominis explicares, dissimulasti, quia Ecclesia Protestantium non potest demonstrari in vniuerso mūdo. Immo vix extra Germaniæ terminos; Immo nec in tota ipsa Germania. Neq. veritatē tenere, quādiu ad originē veritatis nō redi-

Quomodo vnus grex, & vnus pastor; & non multi greges, & multi pastores.

Quomodo Cyprianus de origine vnitatis Ecclesie dicitur. Contra Protestantes.

Quomodo Ecclesia particularis, quæ Petrum in successore caput nō agnoscit, ad vnitatem Ecclesie Catholice non pertinet.

Quare An-
tonius Sa-
decl in ex-
plicatione
homony-
mia nomi-
nis ecclesie,
Ecclesia Ca-
tholicam p-
cunctū Or-
bem diffu-
sam præter-
misit.

Quomo-
do solus
Christus est
caput Eccle-
sie, & origo
veritatis, &
vntatis e-
ius virtute
propria; vir-
tute autem
nō propria.
sed à Chri-
sto cōmuni-
cata Petrus,
& successor
eius.

Ecclesia
perfectiorū

redit, id est, ad Petrum, qui sic est origo veritatis, quomodo origo v-
nitatis Ecclesie, & caput non quidem virtute propria. Sic enim Chri-
stus tantum est caput super omnem Ecclesiam, & origo vnitatis Ec-
clesie, & veritatis; Petrus autem virtute participata, & à Christo Ie-
su communicata, qui sua auctoritate ita disposuit, ut ab eo inciperet o-
rigo vnitatis ecclesie, & caput eius esset, pro eius fide, ne deficeret, o-
rauit, ut esset in Ecclesia Petrus visibilis origo veritatis fidei; & qui
ab eo deficeret, iam vnam fidem non teneret, nec in Ecclesia Catholica,
quæ una est, reperiretur, ut Ecclesie protestantium accidit, quæ à
Petro defecit in Petri successoribus, fidei Petri non deficientis & ora-
tionis Christi pro ea, hæredibus. Sed pergamus ad reliqua de nomine Ec-
clesie, significat enim Ecclesia congregationem fidelium, qui sunt per-
fectiores, qui alios prædicatione verbi Dei veluti parturiunt, & gene-
rant. Obseruauit hæc nominis ecclesie significationem magnus Metho-
dius martyr in symposio, siue conuiuio decem Virginum: sic enim ait, sc-
dè scriptura congregationem credentium vocat ἐκκλησίαν τῶν τελειοτέ-
ρων, κατὰ προκοπὴν εἰς τὸ ἐν πρὸς ὧπον καὶ σώμα τὸ τῆς ἐκκλησίας ἀναγορεύ-
ωμοι μὲν γὰρ κρείττονες, καὶ θανότερον πάσαντες ἤδη τὴν ἀλήθειαν, οὗτοι δὲ διὰ
τὴν τελείαν καθαρίσιν καὶ πρὶν ἀποσφωδέντες τῶν σαρκὸς ἀποπημάτων, ἐκ-
κλησία γίνονται, καὶ βοηθοὶ τῷ χριστῷ παρδένος, ὡς κατὰ τὸ ἀπόστολον ἡρμοσμένοι
καὶ νομφευδέντες, ἵνα καθαρίαν διδασκαλίαν, καὶ πολύφορον σπέρμα συλλαβόντες
συνεργάζωνται συνεργοὶ κηρυγμάτων εἰς τὴν ἑλπίδα σωτηρίας γινόμενοι.
Interpretemur latine, vocat inquit Ecclesiam perfectiorum, qui pro-
pter progressum factum, in vnam personam & corpus Ecclesie referan-
tur. Qui enim sunt præstantiores, & iam veritatem dilucidius haufe-
runt, hi propter perfectam purgationem, & fidem, carnis fæditate pri-
uati, Ecclesia fiunt, & virgo adiutrix Christi, tanquam aptati, & de-
sponsi, sicut Apostolus ait, ut pura doctrina, & fecundo semine conce-
pto, adiutores prædicationis ad aliorum salutem efficiantur. Subiungit
postea, imperfecti autem, & incipientes discere, parturiuntur, & for-
mantur à præstantioribus, tanquam à matribus; donec editi in lucem
regenerentur in magnitudinem, & pulchritudinem virtutis. Et rursus
ijdem, καὶ πρὸς προκοπὴν ἐκκλησίας γεγονότες, εἰς ἕτερον τόκον ὑπεργνώσωσιν.
τέκνων καὶ ἀναζωοτῆρας δίκην ἐν τῷ δοχείῳ τῆς ψυχῆς τὸ θέλημα τελεσφο-
ρήσαντες ἀλφειοὶ τῷ λόγῳ. Id est, & rursus donec, ijdem facti ecclesie
ratio.

ratione progressus, ministros se præbeant ad alterum partum, & educationem filiorum, cum in receptaculo animæ tanquam in utero ad maturitatem perduxerint, quod verbum Dei vult, & requirit. Quod verò scriptura huiusmodi ecclesiam perfectiorum ponat, in epist. Pauli ad Corinth. 2. obseruauit Methodius, cum ait, despondi enim vos vni viro Virginem castam exhibere Christo. Quem locum Theodoretus in Commentarijs suis explanans, ecclesiam, inquit, vocauit Virginem, à puritate, & integritate fidei, non enim omnes qui credunt, virginitatis institutū tenent; oportet tamē, vt cuncti castē, & purē fidē seruent. Sic etiam accepit beatus Basilius in Cōment. in Esaiam, c. 1. οὐκ ἐστὶν ἐκκλησία inquit, Ecclesia τὸ λόγος τῆς πίστεως, id est, desponsa est Ecclesia verbo fidei à principio secundum traditionem eorum, quæ iam exhibuerunt vni viro virginem castam; quare danda, inquit, est opera, ne doctrina illa fidei relictā, ac semine verbi legitimo, varia semina ab adulteris excipiat, hætenus Basilius. Verū huiusmodi Ecclesia perfectiorum facile potuit à te Antoni præteriri, quia non disceptamus de ea nunc; sed de communi Ecclesia, quæ ex omnibus orthodoxis promiscuē, perfectioribus, imperfectis, bonis, & malis constat. Dicitur quoq; ecclesia clericorum, siue Ecclesiasticorum; & ecclesia etiam Laicorum πρὸς ἀντιδιαστολήν ecclesiæ clericorum. Laici enim, ait doctrina Apostolica Clementis Romani libro viij. c. 1. aliquorum laici sunt, scilicet sacerdotum; & sacerdotes, inquit, aliquorum sacerdotes, scilicet laicorum. Poterat Ecclesia domestica Aquilæ, & Priscillæ, quam Paulus dicit ascribere salutem Corinthijs, esse tota laicorum, quam sic vocauit propter virtutes, quod ita viuerent, vt nihil, nisi quod esset ecclesiæ honestum & decorum, agerent, vt Theodoretus interpretatur: idem dici potest de ecclesia domestica Philemonis, vbi Theophylactus sic inquit, vocat omnes in domo eius fideles οὐκ ἀλλὰ καὶ τὸς δούλους, id est, seruos etiam complexus. Illud autem, quod ait VValfridus antiquus auctor, & bonus in libro de rebus ecclesiasticis, et si verum est, non tamen puto pertinere ad istas ecclesias domesticas, quas hic dicit Paulus. Cum autem, inquit, multiplicaretur numerus credentium, cæperunt domos suos facere ecclesias, vt in gestis sanctorum creberrimè legitur, & priuatas habitationes ad publicas fidelium contulerunt utilitates. Igitur apud

Ecclesia Clericorum.

Ecclesia Laicorum.

Ecclesia domestica.

B

Pro.

Ecclesia fal-
si nominis
species tres.

Protestantes, quia Ecclesia clericorum non est, neque laicorum est; quia ubi non est Ecclesia superior, non est ecclesia inferior, quia altera ad alteram refertur; & ex utraque constat ecclesia communis. Siquidem secundum Apostolicam doctrinam à Clemente Romano scriptam, ut paulò antè annotatum est, Sacerdos populi, siue plebis sacerdos est, id est Laicorum; & populus, siue plebs, hoc est, laici, sacerdotis laici sunt; sicut grex pastoris, & pastor gregis; qui sic non sunt, oves dispersæ sunt. Satis Hactenus de nomine Ecclesiæ, nisi plura fortassis à me requiris. Postremò ecclesia dicitur congregatio ἡ συντροφικὴ ἐκκλησία, ut Prophetæ vocat, id est, malignantium, quæ etiam multiplex est. alia enim est eorū, qui non à fide, nec à dogmatibus fidei discesserunt, sed ab unitate ecclesiæ, propter controuersias aliquas Ecclesiasticas nō difficiles ad dirimendum, quod σχίσμα ἐν ὅτετις Clemens Romanus in libro vii. de constitutionibus Apostolorum vocat: alia eorum, qui à fide, & fidei Catholice dogmatibus defecerunt, ut heretici; horum vocat idem Clemens σχίσμα γυναικῶν: alia est, cum aliqui presbyteri, aut episcopi salua fide, & fidei dogmatibus, quia propter aliquod crimen officio & munere presbyteri, aut episcopi prohibiti sunt, non obtemperant, sed potius contra interdictum ecclesiam conuocant. Istorum congregationes vocat Basilius παρασυμμετώχαι, id est, prauas coitiones, omnes istæ ecclesiæ ψευδοὶ νομοὶ sunt, id est, ecclesiæ falsi nominis, sed deterrimæ omnium illæ mediæ, id est, hereticorum. Has tres species ecclesiæ ψευδοῦ νομῶς notauit Basilius, & eodem modo distinxit in epist. ad Amphilochiū. In homonymia etiā vocabuli fidelis explicanda prætermisisti, quod frequenter significat eum, scilicet, qui beneuole & inuoluntate leges Dei, cui credidit, seruat, ut apud Lucam, Quis putas fidelis seruus, & prudens, &c. obseruauit hoc S. Maximus in centurijs theologicis. Sic enim ait, πιστός ἐστιν ὁ εὐδὲς τῷ τῷ πεπιστευμένῳ νομίμῳ & παράβατ & φύλαξ.

CAP.